

Examensgrunder

Grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen

Kunnande som examen ger

Den som har avlagt grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen har den yrkesskicklighet som krävs för att betjäna kunder samt rekommendera och sälja produkter och tjänster inom hår- och skönhetsbranschen. Utöver färdigheter i kundservice hör goda produktkunskaper samt förmåga att se till arbets- och kundsäkerheten till deras kärnkompetens.

Den som har avlagt denna examen har utöver ett brett grundläggande kunnande även mer specialiserat kunnande enligt kompetensområdet. Kosmetikrådgivare är experter på försäljning samt kan ge kunder handledning och råd om hud- och hårvård samt om användningen av produkter. Kosmetologer har den yrkesskicklighet som krävs för att ge kunder ansiktsbehandlingar, fot- och handvård och kan ge kunder handledning om hudvård och användning av produkter. Frisörer har den yrkesskicklighet som krävs för att klippa kundernas hår samt att göra behandlingar, kemiska behandlingar och frisyreer med olika tekniker. Den studerande kan inom alla kompetensområden få ett bredare kunnande genom att avlägga valbara examensdelar.

Den som har avlagt examen kan arbeta med följande uppgifter

Kosmetikrådgivarna arbetar till exempel på kosmetikavdelningar i varuhus, på fartyg och flygfält, i apotek eller med försäljnings- och utbildningsuppgifter hos importörer. Kosmetikrådgivarna är i allmänhet anställda, men kan också vara företagare.

Kosmetologer arbetar till exempel i skönhetssalonger, badanläggningar, servicehus, kongresscenter och hotell samt på kosmetikavdelningar i fartyg eller varuhus, antingen som företagare eller anställda. Kosmetologer kan också arbeta med försäljning och utbildning.

Barberare-frisörer arbetar i företag inom hårbranschen antingen som företagare eller anställda. De kan också arbeta med produktförsäljning och utbildning till exempel hos importörer och i varuhus.

Namn på grunderna	Grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen
Föreskriftens diarienummer	OPH-5162-2024
Föreskrifter som ersätts	OPH-5155-2021
Utbildningar	Grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen (381342)
Kompetensområden	Kompetensområdet för skönhetsvård (1013) Kompetensområdet för kosmetikrådgivning (3127) Kompetensområdet för hårbranschen (1014)
Examensbenämningar	Frisör (10072) Kosmetolog (10073) Kosmetikrådgivare (10139)
Träder i kraft	01.08.2025
Pdf skapad	20.01.2025

Innehåll

1. Uppbyggnaden av examen.	1
2. Examensdelar.	6
2.1. Kundbetjäning och försäljningsarbete inom hår- och skönhetsbranschen, 10 kp (107612).	6
2.2. Företagarinriktad verksamhet inom hår- och skönhetsbranschen, 10 kp (107621).	8
2.3. Att genomföra helheter för hårklippning, 45 kp (107624).	10
2.4. Att genomföra kemiska hårbehandlingar, 20 kp (107628).	12
2.5. Att genomföra helheter för ansiktsbehandling, 40 kp (107623).	14
2.6. Att genomföra helheter för fot- och handvård, 20 kp (107614).	17
2.7. Hårborttagning, 5 kp (107619).	20
2.8. Försäljning och rådgivning av kosmetika, 35 kp (107609).	22
2.9. Att arbeta med sminkning, 15 kp (107627).	24
2.10. Arbete i en kosmetikbutik, 15 kp (107622).	26
2.11. Att genomföra strukturbehandlingar för hår, 15 kp (107615).	28
2.12. Att genomföra färgnings- och blonderingsbehandlingar, 15 kp (107616).	30
2.13. Att genomföra festfrisyrer, 15 kp (107625).	33
2.14. Att genomföra skäggbehandlingar och tillämpade barberararbeten, 15 kp (107611).	35
2.15. Arbete med kroppsbehandlingar, 15 kp (107618).	38
2.16. Arbete med välgörande behandlingar, 15 kp (107617).	40
2.17. Arbete med ett kampanjevenemang, 15 kp (107610).	42
2.18. Arbete inom näthandel, 15 kp (107613).	43
2.19. Produktion av innehåll för en digital miljö, 15 kp (107039).	45
2.20. Att utvecklas i yrket och skapa ett varumärke för sitt kunnande, 15 kp (107620).	47
2.21. Att arbeta med helheter för trendiga tjänster, 15 kp (107626).	49
2.22. Planering av företagsverksamhet, 15 kp (106732).	51
2.23. Arbeta i ett företag, 15 kp (106733).	53
2.24. Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp (106730).	55
2.25. Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp (106735).	57
2.26. Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp (106734).	59
2.27. Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp (106731).	61
2.28. Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig utbildning), 11 kp (106727).	63
2.29. Kunnande i matematik och naturvetenskaper, 6 kp (106728).	86

2.30. Kunnande om samhälle och arbetsliv, 9 kp (106729).	91
3. Kompetensområdet för hårbranschen.	104
4. Kompetensområdet för skönhetsvård.	105
5. Kompetensområdet för kosmetikrådgivning.	106
6. Bilaga 1. Värdegrund.	107
7. Bilaga 2. Lov och behörigheter.	108

1. Uppbyggnaden av examen

Grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen består av yrkesinriktade examensdelar (145 kp) och gemensamma examensdelar (35 kp). Den yrkesinriktade grundexamen omfattar 180 kp.

Grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen har tre kompetensområden och examensbenämningarna har fastställts enligt kompetensområde på följande sätt:

- kompetensområdet för kosmetikrådgivning, kosmetikrådgivare
- kompetensområdet för skönhetsvård, kosmetolog
- kompetensområdet för hårbranschen, barberare-frisör.

I examen ingår två examensdelar som är obligatoriska för alla och som sammanlagt omfattar 20 kompetenspoäng. Därtill ingår tre obligatoriska examensdelar i kompetensområdena för skönhetsvård och kosmetikrådgivning, medan det i kompetensområdet för hårbranschen ingår två. De obligatoriska examensdelarna för respektive kompetensområde omfattar sammanlagt 65 kompetenspoäng inom alla kompetensområden.

Därtill kan de studerande välja i examen fastställda valbara examensdelar med en omfattning på 60 kompetenspoäng.

YRKESINRIKTADE EXAMENSDELAR   145 KP
Obligatoriska examensdelar   20 kp
Kundbetjäning och försäljningsarbete inom hår- och skönhetsbranschen, 10 kp, ○
Företagarinriktad verksamhet inom hår- och skönhetsbranschen, 10 kp, ○
Kompetensområdet för hårbranschen   125 kp
Obligatoriska examensdelar   65 kp
Att genomföra helheter för hårklippning, 45 kp, ○
Att genomföra kemiska hårbehandlingar, 20 kp, ○
Valbara examensdelar   60 kp
Att genomföra strukturbehandlingar för hår, 15 kp
Att genomföra färgnings- och blonderingsbehandlingar, 15 kp
Att genomföra festfrisyrer, 15 kp
Att genomföra skäggbehandlingar och tillämpade barberararbeten, 15 kp
Att arbeta med sminkning, 15 kp
Att utvecklas i yrket och skapa ett varumärke för sitt kunnande, 15 kp
Att arbeta med helheter för trendiga tjänster, 15 kp
Planering av företagsverksamhet, 15 kp
Arbeta i ett företag, 15 kp
Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp
Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp
Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp
Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp
Examensdel från ett annat kompetensområde   5-15 kp
<i>I examen kan det ingå en examensdel från ett annat kompetensområde inom denna examen. Oberoende av omfattningen på den valda examensdelen utgör omfattningen på examensdelen i det här fallet högst 15 kompetenspoäng.</i>
Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet   5-15 kp
<i>Examensdelen eller examensdelarna omfattar kunnande som grundar sig på arbetslivets lokala behov och som lämpar sig för fler än en arbetsplats. Utbildningsanordnaren namnger examensdelen utifrån en verksamhetshelhet i arbetslivet och fastställer omfattningen på den i kompetenspoäng. Utbildningsanordnaren fastställer kraven på yrkesskicklighet och bedömning av kunnandet på motsvarande sätt som i de yrkesinriktade examensdelarna.</i>
Examensdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen   5-15 kp
<i>Till examen kan man välja en yrkesinriktad examensdel eller yrkesinriktade examensdelar som finns fastställda i examensgrunderna. Valet kan ske från grunderna för en annan yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller en specialyrkesexamen.</i>
Högskolestudier   5-15 kp
<i>Examensdelen omfattar högskolestudier som stöder det yrkesinriktade kunnandet.</i>

Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier   1-25 kp
Kompetensområdet för skönhetsvård   125 kp
Obligatoriska examensdelar   65 kp
Att genomföra helheter för ansiktsbehandling, 40 kp, O
Att genomföra helheter för fot- och handvård, 20 kp, O
Hårborttagning, 5 kp, O
Valbara examensdelar   60 kp
Arbete med kroppsbehandlingar, 15 kp
Arbete med välgörande behandlingar, 15 kp
Att arbeta med sminkning, 15 kp
Att arbeta med helheter för trendiga tjänster, 15 kp
Att utvecklas i yrket och skapa ett varumärke för sitt kunnande, 15 kp
Planering av företagsverksamhet, 15 kp
Arbeta i ett företag, 15 kp
Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp
Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp
Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp
Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp
Examensdel från ett annat kompetensområde   5-15 kp
<i>I examen kan det ingå en obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde inom denna examen. Oberoende av omfattningen på den valda examensdelen utgör omfattningen på examensdelen i det här fallet högst 15 kompetenspoäng.</i>
Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet   5-15 kp
<i>Examensdelen eller examensdelarna omfattar kunnande som grundar sig på arbetslivets lokala behov och som lämpar sig för fler än en arbetsplats. Utbildningsanordnaren namnger examensdelen utifrån en verksamhetshelhet i arbetslivet och fastställer omfattningen på den i kompetenspoäng. Utbildningsanordnaren fastställer kraven på yrkesskicklighet och bedömning av kunnandet på motsvarande sätt som i de yrkesinriktade examensdelarna.</i>
Examensdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen   5-15 kp
<i>Till examen kan man välja en yrkesinriktad examensdel eller yrkesinriktade examensdelar som finns fastställda i examensgrunderna. Valet kan ske från grunderna för en annan yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller en specialyrkesexamen.</i>
Högskolestudier   5-15 kp
<i>Examensdelen omfattar högskolestudier som stöder det yrkesinriktade kunnandet.</i>
Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier   1-25 kp
Kompetensområdet för kosmetikrådgivning   125 kp
Obligatoriska examensdelar   65 kp
Försäljning och rådgivning av kosmetika, 35 kp, O

Arbete i en kosmetikbutik, 15 kp, O
Att arbeta med sminkning, 15 kp, O
Valbara examensdelar   60 kp
Arbete inom näthandel, 15 kp
Arbete med ett kampanjevenemang, 15 kp
Produktion av innehåll för en digital miljö, 15 kp
Att arbeta med helheter för trendiga tjänster, 15 kp
Att utvecklas i yrket och skapa ett varumärke för sitt kunnande, 15 kp
Planering av företagsverksamhet, 15 kp
Arbeta i ett företag, 15 kp
Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp
Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp
Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp
Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp
Examensdel från ett annat kompetensområde   5-15 kp
<i>I examen kan det ingå en obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde inom denna examen. Oberoende av omfattningen på den valda examensdelen utgör omfattningen på examensdelen i det här fallet högst 15 kompetenspoäng.</i>
Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet   5-15 kp
<i>Examensdelen eller examensdelarna omfattar kunnande som grundar sig på arbetslivets lokala behov och som lämpar sig för fler än en arbetsplats. Utbildningsanordnaren namnger examensdelen utifrån en verksamhetshelhet i arbetslivet och fastställer omfattningen på den i kompetenspoäng. Utbildningsanordnaren fastställer kraven på yrkesskicklighet och bedömning av kunnandet på motsvarande sätt som i de yrkesinriktade examensdelarna.</i>
Examensdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen   5-15 kp
<i>Till examen kan man välja en yrkesinriktad examensdel eller yrkesinriktade examensdelar som finns fastställda i examensgrunderna. Valet kan ske från grunderna för en annan yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller en specialyrkesexamen.</i>
Högskolestudier   5-15 kp
<i>Examensdelen omfattar högskolestudier som stöder det yrkesinriktade kunnandet.</i>
Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier   1-25 kp
GEMENSAMMA EXAMENSDELAR   35 KP
Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig utbildning), 11 kp
Kunnande i matematik och naturvetenskaper, 6 kp
Kunnande om samhälle och arbetsliv, 9 kp
Valbara mål för kunnandet inom de gemensamma examensdelarna   0-9 kp

De valbara målen för kunnandet inom de gemensamma examensdelarna omfattar 8 kp och kan vara valbara mål för kunnandet som är fastställda i examensgrunderna eller andra valbara mål som utbildningsanordnaren beslutat om och som stöder målen för kunnandet som är fastställda för den ifrågavarande examensdelen och dess delområden i examensgrunderna. I de valbara målen för kunnandet kan också ingå kunnande som den studerande förvärvat tidigare och som stöder målen för kunnandet som är fastställda för den ifrågavarande examensdelen och dess delområden i examensgrunderna.

2. Examensdelar

2.1. Kundbetjäning och försäljningsarbete inom hår- och skönhetsbranschen, 10 kp (107612)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför kundbetjäning och försäljningsarbete

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- använder i försäljningsarbetet sin kunskap om olika skeden i försäljningen
- identifierar olika kundgrupper och deras behov
- använder sin kunskap om principerna för prissättning i försäljningsarbetet
- känner till användningen av marknadsföringspåståenden för kosmetik vid försäljning av produkter
- följer lagstiftningen för kosmetika i sitt arbete
- följer lagstiftningen om konsumtionsprodukters och tjänsters säkerhet i sitt arbete
- tolkar märkningarna på förpackningarna samt innehållsförteckningen i kosmetika (INCI)

Att genomföra kundbetjäning och försäljningsarbete

Den studerande

- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på svenska, finska eller samiska
- klarar av att betjäna kunder på ett främmande språk
- tar reda på kundens behov och önskemål
- väljer produkter som passar kunden på ett kundorienterat sätt
- beaktar kundens allergier vid valet av produkter
- rekommenderar produkter och tjänster som passar kunden
- handleder kunderna att använda produkterna på ett säkert sätt
- ser till att försäljningsstället och produkthyllorna är snygga och prydliga
- behandlar eventuella reklamationer enligt företagets rutiner
- följer sin utveckling inom försäljning

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i arbetsgemenskapen enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbets säkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd
- känner till risksituationer i sitt arbete och förebygger dem med sitt sätt att arbeta
- känner till nödutgångarna på arbetsplatsen
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter genom att arbeta med uppgifter i kundbetjäning i ett företag inom hår- och skönhetsbranschen, på kosmetikavdelning i ett varuhus eller motsvarande. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.2. Företagarinriktad verksamhet inom hår- och skönhetsbranschen, 10 kp (107621)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför företagarinriktad verksamhet

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- känner till faktorer och centrala nyckeltal som inverkar på företagets lönsamhet
- ser över kostnadsstrukturerna inom branschen
- använder sina kunskaper om den betydelse tjänsternas prissättning har som en del av affärsverksamheten
- kartlägger sysselsättningsmöjligheter och samarbetspartner inom branschen
- känner till de viktigaste skyldigheterna arbetsgivaren har mot sina arbetstagare samt andra bestämmelser som arbetsgivaren är skyldig att följa
- känner till de bestämmelser och avtal som fastställer arbetsvillkoren för hår- och skönhetsbranschen

Företagarinriktad verksamhet

Den studerande

- är artig och vänlig i kommunikationen med kunden och arbetsgemenskapen
- arbetar på ett företagarinriktat sätt och förstår hur det egna arbetet inverkar på företagets lönsamhet
- känner till de vanligaste formerna av företagande inom sektorn samt de centrala skillnaderna mellan dem
- bedömer sin egen arbetslivskompetens och utvecklar sina styrkor som anställd och företagare
- använder de vanligaste kommunikationskanalerna i branschen
- använder fackterminologin inom branschen i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i arbetsgemenskapen enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer bestämmelserna och anvisningarna gällande arbetssäkerhet i sitt arbete
- känner till bestämmelserna gällande välbefinnande i arbetet inom hår- och skönhetsbranschen
- följer bestämmelser och anvisningar om dataskydd och tystnadsplikt i sitt arbete
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter genom att arbeta i en arbetsmiljö inom hår- och skönhetsbranschen på ett företagarinriktat sätt. Den studerande tar reda på vilka faktorer som inverkar på lönsamheten i arbetet som företagare och anställd. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.3. Att genomföra helheter för hårklippning, 45 kp (107624)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför en helhet för hårklippning

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- tar reda på kundernas behov och önskemål
- identifierar en frisk hårbotten, hårets kondition och kvalitet samt de vanligaste problemen i hårbotten
- känner till väsentliga allergier och kontraindikationer hos kunden som påverkar tjänsten
- planerar en behandling som passar kunden
- planerar en hårklippningshelhet som passar kunden genom att använda formlära
- planerar klippningen och använder grundtekniker som motsvarar kundens behov: hel form, gradering, ökande längder och lika längder samt kombinationer av tekniker
- använder sin kunskap om hårets struktur och växtfaser i planeringen
- väljer produkter och arbetsverktyg som passar kunden
- gör upp en tidsplan för arbetet inklusive förberedelser och avslutande arbeten

Att genomföra en helhet för hårklippning för kunden

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på svenska, finska eller samiska
- genomför säljbar tvätt, vård, hårklippning och färdigställning enligt planen
- använder produkter som passar kunden vid hårtvätt
- vårdar kundens hår genom att använda sina kunskaper om innehållet i hårkosmetika och hur hårkosmetika fungerar
- masserar kundens hårbotten med en metod som passar kunden
- använder grundtekniker för hårklippning på ett mångsidigt sätt och enligt kundens behov
- använder olika arbetsverktyg som används vid klippning av hår
- använder hårklippningsmaskin med och utan distanskam
- klipper hår mellan fingrarna samt använder sax över kam- samt maskin över kam-tekniken enligt kundens behov
- slutför hårklippningen med hjälp av tekniker för att tunna ut och forma håret
- slutför hårklippningen enligt kundens behov med fönings-, tång- och flätningstekniker
- använder produkter för att forma och fixera frisyren som lämpar sig för kunden
- rekommenderar produkter och tjänster som lämpar sig för kundens behov
- handleder kunden i användningen av hemvårdsprodukter
- tar reda på hur nöjd kunden är med produkterna och tjänsterna
- använder fackterminologi i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i arbetsgemenskapen enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbetssäkerhet och aseptik i sitt arbete

- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter i en arbetsmiljö inom hårbranschen. Den studerande genomför olika helheter för hårklippning för kunder med olika hårlängder. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.4. Att genomföra kemiska hårbehandlingar, 20 kp (107628)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför kemiska behandlingar

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- tar reda på kundens behov och önskemål
- känner till väsentliga allergier och kontraindikationer hos kunden som påverkar tjänsten
- beaktar färgläran, förblekningen och hårets färgnyanser vid planeringen av oxidationsfärgning
- beaktar hårbotten, hårets kondition och tidigare behandlingar i planeringen av den kemiska behandlingen
- använder sina kunskaper om principerna för hur de produkter som används vid oxidationsfärgning och lockbehandling fungerar
- väljer ändamålsenliga produkter och arbetsverktyg
- gör upp en tidsplan för arbetet inklusive förberedelser och avslutande arbeten

Att genomföra en kemisk behandling för kunden

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på svenska, finska eller samiska
- utför säljbara kundarbeten på ett säkert sätt
- skyddar sig själv och kunden på ett ändamålsenligt sätt
- följer bruksanvisningarna för produkterna
- använder en grundläggande rullningsteknik som är lämpligt spänd och som lämpar sig för kundens behov
- tvättar och vårdar kundens hår i samband med färgningen och lockbehandlingen
- rekommenderar produkter och tjänster som lämpar sig för kundens behov
- handleder kunden i användningen av hemvårdsprodukter
- tar reda på hur nöjd kunden är med produkterna och tjänsterna
- använder fackterminologi i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen

- bemöter kunder och medlemmar i arbetsgemenskapen enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbets säkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter i en arbetsmiljö inom hårbranschen. Den studerande gör oxidationsfärgningar på kunder och lockbehandlingar för kort hår. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.5. Att genomföra helheter för ansiktsbehandling, 40 kp (107623)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför behandlingshelheter

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- tar reda på kundens behov och önskemål gällande ansiktsbehandling, hårborttagning i ansiktet samt permanent färgning av ögonfransar och ögonbryn
- kartlägger kundens hälsotillstånd och beaktar allergier och kontraindikationer som är väsentliga för behandlingen
- beaktar hudens struktur och funktion samt hudtyperna i planeringen av helheten för behandlingen
- känner till de vanligaste hudförändringarna som kunder har
- beaktar anatomin, fysiologin och hårstrukturen i ansiktet i planeringen av helheten för behandlingen
- beaktar riskerna med att arbeta nära ögonen i sitt arbete
- gör en hudanalys
- använder sina kunskaper om innehåll och innehållsförteckningar i kosmetika (INCI)
- väljer helheter för behandlingar som lämpar sig för kundens behov
- väljer produkter, arbetsverktyg och apparater som lämpar sig för helheten för behandlingen
- gör upp en tidsplan för arbetet inklusive förberedelser och avslutande arbeten

Att genomföra helheter för ansiktsbehandling

Den studerande

- genomför ansiktsbehandlingen enligt planen
- utför en säljbar grundläggande behandling som börjar med rengöring, peeling, förbehandling, avlägsnande av orenheter och desinficering av huden samt masker och vårdande krämer
- masserar ansiktet, halsen och dekolletaget med klassisk massage med beaktande av anatomi och fysiologi samt rytm och styrka
- utför en säljbar specialansiktsbehandling genom att använda specialvårdsprodukter eller apparater som lämpar sig för kundens behov

Hårborttagning i ansiktet samt permanent färgning av ögonfransar och ögonbryn

Den studerande

- genomför säljbar hårborttagning i ansiktet för kunden

- använder produkter och metoder som lämpar sig för kunden för hårborttagning i ansiktet
- gör säljbara permanentfärgningar av ögonfransar och ögonbryn samt formning av ögonbryn för kunden
- använder färger och produkter som lämpar sig för permanent färgning
- använder verktyg och metoder som lämpar sig för kunden för att forma ögonbrynen
- beaktar formläran i formningen av ögonbrynen

Kundbetjäning i behandlingshelheter

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på finska, svenska eller samiska
- beaktar kundens upplevelse under behandlingen
- rekommenderar produkter och tjänster som lämpar sig för kundens behov
- handleder kunden i användningen av hemvårdsprodukter och utarbetar anvisningar för fortsatt behandling
- tar reda på hur nöjd kunden är med produkterna och tjänsterna
- använder fackterminologin inom skönhetsbranschen i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i sin gemenskap enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbetssäkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- beaktar risker som hör till användning av strålning för sig själv och kunden
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter i en arbetsmiljö inom skönhetsbranschen. Den studerande utför som kundarbete grundläggande och specialansiktsbehandling, hårborttagning i ansiktet samt permanent färgning av ögonfransar och ögonbryn och formning av ögonbryn. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.6. Att genomföra helheter för fot- och handvård, 20 kp (107614)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför behandlingshelheter

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- kartlägger kundens hälsotillstånd och beaktar allergier och kontraindikationer som är väsentliga för behandlingen
- beaktar konditionen för kundens hud och naglar i planeringen och känner till de vanligaste förändringarna i dem
- beaktar anatomin och fysiologin för området i planeringen av helheten för behandlingen
- tar reda på kundens behov och önskemål samt beaktar dem i planeringen av helheter för behandlingen
- planerar en nagellackning som lämpar sig för kundens behov
- väljer produkter, arbetsverktyg och apparater som lämpar sig för helheten för behandlingen
- gör upp en tidsplan för arbetet inklusive förberedelser och avslutande arbeten

Att genomföra en helhet för fotvård för kunder

Den studerande

- genomför en säljbar fotvård enligt planen
- klipper och vårdar naglar och nagelband
- avlägsnar förhårdnader och liktorn från kundens fötter
- behandlar eventuella andra hud- och nagelförändringar
- utför fotmassage med klassisk massage med beaktande av fötternas anatomi och fysiologi samt massagens rytm och styrka
- lackar kundens tånaglar

Att genomföra en helhet för handvård för kunder

Den studerande

- genomför en säljbar helhet för handvård enligt planen
- vårdar huden och naglarna på händerna samt filar naglarna
- utför handmassage med klassisk massage med beaktande av händernas anatomi och fysiologi samt massagens rytm och styrka
- gör en säljbar lackning eller permanent lackning på fingrarnas naglar enligt kundens önskemål och behov

Kundbetjäning

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på finska, svenska eller samiska
- använder fackterminologin inom skönhetsbranschen i enlighet med situationen
- rekommenderar produkter och tjänster som lämpar sig för kundens behov
- handleder kunden i användningen av hemvårdsprodukter och utarbetar anvisningar för fortsatt behandling
- tar reda på hur nöjd kunden är med produkterna och tjänsterna

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i sin gemenskap enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbetssäkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- beaktar risker som hör till användning av strålning för sig själv och kunden
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter i en arbetsmiljö inom skönhetsbranschen. Den studerande gör helheter för fot- och handvård för kunder. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.7. Hårborttagning, 5 kp (107619)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför hårborttagning

Den studerande

- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- tar reda på kundens behov och önskemål
- kartlägger kundens hälsotillstånd och beaktar allergier och kontraindikationer som är väsentliga för behandlingen
- beaktar hårets struktur och växtfas
- väljer produkter och metoder som lämpar sig för kunden för hårborttagning enligt området som behandlas
- gör upp en tidsplan för arbetet inklusive förberedelser och avslutande arbeten

Att genomföra hårborttagning

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på svenska, finska eller samiska
- tar bort hårväxt från kundens kropp på ett säljbart sätt
- utför hårborttagningen enligt planen
- rekommenderar produkter och tjänster som lämpar sig för kundens behov
- handleder kunden i användningen av hemvårdsprodukter och utarbetar anvisningar för fortsatt behandling
- tar reda på hur nöjd kunden är med produkterna och tjänsterna
- använder fackterminologin inom skönhetsbranschen i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- följer anvisningarna gällande arbetssäkerhet och aseptik i sitt arbete
- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i sin gemenskap enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- beaktar risker som hör till användning av strålning för sig själv och kunden
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter i en arbetsmiljö inom skönhetsbranschen. Den studerande utför hårborttagning på kundens kropp med den professionella metod hen valt. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.8. Försäljning och rådgivning av kosmetika, 35 kp (107609)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför försäljning av kosmetika och kosmetikrådgivning

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- följer kosmetikalagstiftningen och lagarna om konsumentskydd i sitt arbete och följer meddelanden från myndigheter om kosmetikasäkerhet
- följer distributörernas ansvar i sitt arbete
- använder sina kunskaper om kosmetikbutikens produkter och tjänsteutbud i sitt arbete
- använder sin kunskap om hur innehållet i kosmetika inverkar på huden och håret
- känner till väsentliga allergier och kontraindikationer som påverkar valet av produkt
- tolkar förpackningspåskrifterna för produkterna och innehållsförteckningarna i kosmetika (INCI) enligt dess grundprinciper
- använder sin kunskap om hudens och hårets strukturer, hudtyper och hårtypen vid försäljning av kosmetika och kosmetikrådgivning
- använder sin kunskap om kundernas köpbeteende i försäljnings- och rådgivningsarbetet
- använder sin kunskap om varumärkens och marknadsföringens betydelse vid försäljning av kosmetika
- känner till försäljningsprocessen och arbetar i enlighet med den
- känner till modeller för butikskedjor och koncept inom kosmetikabranschen
- känner till partihandelns B2B-försäljningsmodeller och använder dem enligt behov

Att genomföra försäljning av kosmetika och kosmetikrådgivning

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på svenska, finska eller samiska
- klarar av att betjäna kunder på ett främmande språk
- tar reda på kundens behov och önskemål
- beaktar i vilket skick kundens hud och hår är
- rekommenderar lösningar enligt kundens behov och önskemål samt enligt företagets utbud av produkter och tjänster
- handleder kunden i valet av en lämplig färgningsprodukt
- vägleder kunden om hur innehållet i kosmetiska produkter inverkar på huden och håret samt säkra sätt att använda produkterna
- ställer upp försäljningsmål för sig själv och följer upp hur de uppnås
- använder olika marknadsföringsmetoder och säljfrämjande metoder
- samarbetar med olika intressegrupper

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i sin gemenskap enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbets säkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen

- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sitt kunnande i ett yrkesprov genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i en verksamhetsmiljö inom branschen. Den studerande arbetar som konsulent, säljer och marknadsför produkter och tjänster samt handleder kunder i hud-, hår- och skönhetsvård. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.9. Att arbeta med sminkning, 15 kp (107627)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför en sminkning

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- tar reda på kundens behov och önskemål
- känner till allergier och kontraindikationer hos kunden som påverkar tjänsten
- beaktar kundens önskemål och behov samt det evenemang som sminkningen görs för i planeringen
- beaktar kundens ålder, stil, färger, ansiktsdrag och hudens tillstånd i planeringen
- beaktar grunderna i färg- och formlära samt principerna för skuggning och framhävnings i planeringen
- beaktar innehållsförteckningen i färgkosmetik (INCI), sammansättning och användningssätt i planeringen
- planerar en sminkning som passar för vardag, fest eller fotografering enligt kundens behov
- väljer produkter och arbetsverktyg som passar kunden
- gör upp en tidsplan för arbetet inklusive förberedelser och avslutande arbeten

Att genomföra en sminkning för kunder

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på svenska, finska eller samiska
- presenterar en plan för sminkningen för kunden
- gör en säljbar vardagssminkning enligt planen
- gör en säljbar fest- eller fotograferingssminkning enligt planen
- fäster temporära ögonfransband eller ögonfranstopp
- ger råd om smink och hur sminket håller
- rekommenderar produkter och tjänster som lämpar sig för kundens behov
- tar reda på hur nöjd kunden är med produkterna och tjänsterna
- använder fackterminologi i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen

- bemöter kunder och medlemmar i arbetsgemenskapen enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbets säkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter i en arbetsmiljö inom hår- och skönhetsbranschen genom att sminka kunder i olika åldrar för olika evenemang. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.10. Arbete i en kosmetikbutik, 15 kp (107622)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför arbetet

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- följer företagets anvisningar
- följer företagets verksamhets sätt och riktlinjer för hållbar utveckling
- kan berätta för kunden om livscykelns inverkan på miljöfaktorerna för de produkter som säljs i företaget
- känner till företagets system för lagerhantering

Arbete i en kosmetikbutik

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på svenska, finska eller samiska
- tar reda på kundens behov och önskemål
- ger kunden råd om butikens tjänsteutbud och produktgruppernas placering
- rekommenderar lämpliga produkter för kunden med beaktande av förbindelseprincipen
- arbetar i kassan, tar emot betalningar med olika betalningssätt och följer företagets anvisningar för hantering av pengar
- ger kunden råd om garantier för produkter samt retur- eller bytesmöjligheter
- tar emot kundrespons och förmedlar den vidare
- följer bestämmelserna och företagets anvisningar i en reklamationsituation
- följer företagets anvisningar för placeringen av produkter
- sköter arbetsuppgifter som hör till lagret, plockar ner inkomna laster och återvinner förpackningsmaterial enligt anvisningarna

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer inom branschen
- bemöter kunder och medlemmar i sin gemenskap enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbetssäkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsmiljön och arbetsredskapen
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- följer anvisningar om datasäkerhet, immateriella rättigheter, dataskydd och sekretess

- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sitt kunnande i ett yrkesprov genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i en verksamhetsmiljö inom branschen. Den studerande arbetar med praktiska arbetsuppgifter i en kosmetikbutik. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.11. Att genomföra strukturbehandlingar för hår, 15 kp (107615)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför strukturbehandling

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- tar reda på kundens behov och önskemål
- känner till väsentliga allergier och kontraindikationer hos kunden som påverkar tjänsten
- beaktar kundens behov, hårets längd, hårbottens och hårets kvalitet och skick samt tidigare behandlingar när man planerar en behandling för att göra håret lockigt eller rakt
- känner till hur produkterna fungerar som används i behandlingen för att göra håret lockigt eller rakt och deras inverkan på hårets struktur
- planerar arbetsordningen för behandlingen för att göra håret lockigt eller rakt och väljer ändamålsenliga arbetsverktyg
- gör upp en tidsplan för arbetet inklusive förberedelser och avslutande arbeten

Att genomföra strukturbehandlingar för kunder

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på svenska, finska eller samiska
- gör kundens hår lockigt på ett kemiskt sätt enligt planen genom att använda tegelstens-, spiral- eller vertikalrullning eller annan aktuell rullningsteknik som är lämpligt spänd
- gör kundens hår rakt på ett kemiskt sätt enligt planen
- utför strukturbehandlingen på ett säkert sätt och skyddar sig själv och kunden på ett ändamålsenligt sätt
- följer bruksanvisningarna för produkter att göra håret lockigt eller rakt
- tvättar och vårdar kundens hår i samband med behandlingen för att göra håret lockigt eller rakt
- utför säljbara strukturbehandlingar
- rekommenderar produkter och tjänster som lämpar sig för kundens behov
- handleder kunden i användningen av hemvårdsprodukter
- tar reda på hur nöjd kunden är med produkterna och tjänsterna
- använder fackterminologi i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i arbetsgemenskapen enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbetssäkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch

- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter i en arbetsmiljö inom hårbranschen. Den studerande utför mångsidiga strukturbehandlingar för olika

hårlängder. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.12. Att genomföra färgnings- och blonderingsbehandlingar, 15 kp (107616)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför arbetet

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- tar reda på kundens behov och önskemål
- känner till väsentliga allergier och kontraindikationer hos kunden som påverkar tjänsten
- känner till hur oxidationsfärger, direktfärger och blekningsmedel som används vid färgning och blekning fungerar
- planerar mångsidiga färgningar och blekningar enligt kundens behov
- beaktar färgläran och förblekningen, kundens hårbotten samt hårets skick och färgnyans i planeringen av färgningen och blekningen
- kan berätta för kunden om en ekologisk färgningsmetod
- beaktar kundens behov i planeringen av färgning av ögonfransar och ögonbryn samt formning av ögonbryn
- beaktar riskerna med att arbeta nära ögonen i sitt arbete
- väljer produkter och arbetsverktyg som passar kunden
- gör upp en tidsplan för arbetet inklusive förberedelser och avslutande arbeten

Att genomföra behandlingar för kunder

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på svenska, finska eller samiska
- genomför en säker och säljbar färgnings- och blekningsbehandling enligt planen
- skyddar sig själv och kunden på ett ändamålsenligt sätt
- följer bruksanvisningarna för produkterna
- utför mångsidiga blekningsarbeten med olika tekniker för spridning och slingor
- färgar håret mörkare, ljusare eller i samma färgnyans enligt kundens behov
- utför förblekning, förpigmentering, efterpigmentering eller toning i samband med färgning eller blekning enligt kundens behov
- tvättar och vårdar kundens hår i samband med färgnings- eller blekningsbehandlingar
- gör säljbara permanentfärgningar av ögonfransar och ögonbryn samt formning av ögonbryn för kunden
- använder färger och produkter som lämpar sig för permanent färgning av ögonfransar och ögonbryn
- använder verktyg och metoder som lämpar sig för kunden för att forma ögonbrynen
- beaktar formläran vid färgning och blekning av håret samt vid formning av ögonbryn
- rekommenderar produkter och tjänster som lämpar sig för kundens behov
- handleder kunden i användningen av hemvårdsprodukter
- tar reda på hur nöjd kunden är med produkterna och tjänsterna
- använder fackterminologi i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i arbetsgemenskapen enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbetssäkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter i en arbetsmiljö inom hårbranschen. Den studerande gör för kunder mångsidiga och tillämpade färgningar och blekningar i hår av olika längder samt färgar ögonfransar och ögonbryn permanent och formar ögonbryn. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.13. Att genomföra festfrisyrer, 15 kp (107625)

Krav på yrkesskicklighet

Att planera festfrisyrer och förbereda sig inför arbetet

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- känner till väsentliga allergier och kontraindikationer hos kunden som påverkar tjänsten
- tar reda på kundens behov och önskemål
- beaktar evenemangets karaktär samt kundens önskemål, stil, kläder, hårprydnader, accessoarer samt sminkning i planeringen av frisyren
- beaktar kundens individuella detaljer samt hårets kvalitet och mängd utifrån formläran i planeringen
- ger kunden anvisningar om hårtvätt på förhand
- planerar frisyrens tyngdpunkt och form samt detaljerna i frisyrens utformning och ytans struktur
- planerar lämpliga grundarbeten samt tekniker för kamning och fästning för frisyren
- planerar fastsättningen av en hårvalk, hårförlängning eller hårprydnad enligt kundens behov och frisyrens form
- planerar användningen av produkter för att forma och fixera frisyren i olika arbetsskeden genom att använda sina kunskaper om produkter och beståndsdelar
- väljer produkter och arbetsverktyg som behövs för frisyren
- gör upp en tidsplan för arbetet inklusive förberedelser och avslutande arbeten

Att genomföra festfrisyrer för kunder

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på svenska, finska eller samiska
- presenterar planen för frisyren för kunden
- genomför en säljbar frisyre för kunden enligt planen
- använder i grundarbetet för festfrisyrer tekniker för arbete med fön, rullar, fingerlockning, tryck eller tång enligt kundens behov
- använder i arbetet med festfrisyrer öglor, snörning, rullar, flätning, knutar eller vågor eller annan aktuell modeteknik enligt kundens behov
- rekommenderar produkter och tjänster som lämpar sig för kundens behov
- handleder kunden i användningen av hemvårdsprodukter
- tar reda på hur nöjd kunden är med produkterna och tjänsterna
- använder fackterminologi i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i arbetsgemenskapen enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbets säkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater

- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter i en arbetsmiljö inom hårbranschen. Den studerande gör festfrisyrer för kunder för olika evenemang.

Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.14. Att genomföra skäggbehandlingar och tillämpade barberararbeten, 15 kp (107611)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför skäggbehandlingar och barberararbeten

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- känner till allergier, hudförändringar och andra eventuella kontraindikationer som är väsentliga för tjänsten
- beaktar kundens hårs, huds och skäggstrås struktur, skick, kvalitet, växtfas och riktningar vid planeringen av skäggbehandlingar och hårklippningar med barberartekniker
- planerar en helhet för hår- och skäggmodellen för kunden genom att använda formlära
- planerar hårklippningen genom att använda grundstrukturer, kombinationskonstruktioner eller kantig form enligt kundernas behov
- använder i planeringen sina kunskaper om innehållet i skäggprodukter och hur de fungerar
- känner till principen för skäggfärgning
- gör upp en tidsplan för arbetet inklusive förberedelser och avslutande arbeten

Hårklippning med barberartekniker

Den studerande

- klipper håret på ett aktuellt sätt genom att använda mångsidiga barberartekniker
- utför en säljbar hårklippning enligt planen
- tvättar och vårdar kundens hår med lämpliga produkter
- masserar kundens hårbotten enligt planen
- använder barberarens olika arbetsverktyg på ett ändamålsenligt sätt
- använder hårklippningsmaskin med och utan distanskam
- slutför hårklippningen genom att använda tekniker för att tunna ut håret
- formar polisongerna och nacken genom linjer eller fade-klippning på ett sätt som lämpar sig för kunden
- slutför klippningen genom att föna och använder produkter för att forma och fixera frisyren som lämpar sig för kunden

Skäggbehandling

Den studerande

- utför en säljbar skäggbehandling enligt planen
- masserar kundens ansikte enligt planen
- behandlar kundens skägg med lämpliga produkter
- använder barberarens olika arbetsverktyg på ett ändamålsenligt sätt i skäggbehandlingen
- använder rakkniv enligt kundens behov vid rakning eller för att snygga upp kanter
- slutför skäggbehandlingen enligt kundens behov genom linjer eller fade-klippning
- slutför skäggbehandlingen genom att föna och använder produkter för att forma och fixera skägget som lämpar sig för kunden

Kundbetjäning inom arbetet som barberare

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på svenska, finska eller samiska
- tar reda på kundens behov och önskemål
- rekommenderar produkter och tjänster som lämpar sig för kundens behov
- handleder kunden i användningen av hemvårdsprodukter
- tar reda på hur nöjd kunden är med produkterna och tjänsterna
- använder fackterminologi i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i arbetsgemenskapen enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbets säkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter i en arbetsmiljö inom hårbranschen. Den studerande genomför olika skäggbehandlingar och helheter för hårklippning för kunder med olika hårlängder. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.15. Arbete med kroppsbehandlingar, 15 kp (107618)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför kroppsbehandlingar

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- tar reda på kundens behov och önskemål
- kartlägger kundens hälsotillstånd och beaktar allergier och kontraindikationer som är väsentliga för behandlingen
- känner till de vanligaste hudförändringarna hos kunder samt andra eventuella vävnadsförändringar i kroppen
- känner till den anatomi och fysiologi som är central för behandlingen
- planerar en helhet för helkroppsmassage som omfattar torrborstning eller peeling av kroppen enligt kundens behov
- planerar en helhet för apparat- eller förpackningsbehandling av kroppen som omfattar torrborstning eller peeling av kroppen enligt kundens behov
- väljer produkter, arbetsverktyg och apparater som lämpar sig för kunden
- gör upp en tidsplan för arbetet inklusive förberedelser och avslutande arbeten

Att genomföra en kroppsbehandling

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på svenska, finska eller samiska
- genomför en säljbar helhet för helkroppsmassage för kunden enligt planen
- utför helkroppsmassage med klassisk massage genom att beakta anatomin och fysiologin samt massagens rytm och styrka
- utför en säljbar apparat- eller förpackningsbehandling för kunden enligt planen
- använder en förpackning eller apparat under behandlingen för att värma eller rengöra huden, göra den fastare eller förbättra vävnadernas funktion enligt kundens behov
- beaktar kundens upplevelse och kommunicerar med kunden under behandlingen
- rekommenderar produkter och tjänster som lämpar sig för kundens behov
- handleder kunden i användningen av hemvårdsprodukter och utarbetar anvisningar för fortsatt behandling
- tar reda på hur nöjd kunden är med produkterna och tjänsterna
- använder fackterminologin inom skönhetsbranschen i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i sin gemenskap enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbetssäkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- beaktar risker som hör till användning av strålning för sig själv och kunden
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd

- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter i en arbetsmiljö inom skönhetsbranschen. Den studerande genomför en helhet för helkroppsmassage och en helhet för förpacknings- eller apparatbehandling för kunden. Till de delar som den

yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.16. Arbete med välgörande behandlingar, 15 kp (107617)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför välgörande behandlingar

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- tar reda på kundens behov och önskemål
- kartlägger kundens hälsotillstånd och beaktar allergier och kontraindikationer som är väsentliga för behandlingen
- känner till de vanligaste hudförändringarna hos kunder samt andra eventuella vävnadsförändringar i kroppen
- känner till den anatomi och fysiologi som är central för behandlingen
- planerar en välgörande massage för ansiktet och kroppen som passar kundens behov
- planerar en välgörande behandling som lämpar sig för kundens behov
- väljer produkter, arbetsverktyg och apparater som lämpar sig för kunden
- gör upp en tidsplan för arbetet inklusive förberedelser och avslutande arbeten

Att genomföra välgörande behandlingar

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- kommunicerar med kunderna och arbetsgemenskapen på svenska, finska eller samiska
- utför en säljbar helhet för välgörande massage för kunden enligt planen
- beaktar grunderna i anatomi och fysiologi i massagen samt massagens rytm och styrka
- utför en säljbar helhet för välgörande behandling för kunden enligt planen
- beaktar kundens upplevelse under behandlingen
- rekommenderar produkter och tjänster som lämpar sig för kundens behov
- handleder kunden i användningen av hemvårdsprodukter
- tar reda på hur nöjd kunden är med produkterna och tjänsterna
- använder fackterminologi inom skönhetsbranschen i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i sin gemenskap enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbetssäkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd

- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter i en arbetsmiljö inom skönhetsbranschen. Den studerande genomför en helhet för välgörande massage och en helhet för välgörande behandling för kunder. Till de delar som den

yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.17. Arbete med ett kampanjevenemang, 15 kp (107610)

Krav på yrkesskicklighet

Att planera ett kampanjevenemang

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- deltar i fastställandet av målen för kampanjevenemanget som medlem i en arbetsgrupp
- tar reda på kampanjevenemangets karaktär och målgrupp
- planerar kampanjevenemanget i samarbete med arbetsgemenskapen
- beaktar anvisningarna och målen för företagets visuella försäljningsarbete samt principen för kringförsäljning i planeringen av kampanjevenemanget och skyltningen
- använder sina kunskaper om företagets varumärke och målgrupper i planeringen
- kommer med idéer och utvecklar kampanjevenemangets estetiska utseende som medlem i arbetsgruppen
- använder aktuella stilar och trender i planeringen
- gör upp en plan för genomförandet och en tidsplan för sitt arbete

Att genomföra ett kampanjevenemang

Den studerande

- genomför kampanjevenemanget enligt planen på plats eller på nätet
- följer anvisningar och avtal som gäller kampanjevenemanget
- använder sina kunskaper om produkterna och tjänsterna som representeras samt deras egenskaper
- använder företagets marknadsförings- och dekorationsmaterial
- ser till försäljningslokalen under evenemanget och reagerar när situationen förändras
- använder sociala medier som verktyg i försäljningsarbetet
- kommunicerar med kunderna
- utför marknadsföringen av kampanjevenemanget före och efteråt enligt företagets anvisningar och mål
- dokumenterar kampanjevenemangets skeden

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer inom branschen
- bemöter kunder och medlemmar i sin gemenskap enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbets säkerhet i sitt arbete
- följer anvisningar om datasäkerhet, immateriella rättigheter, dataskydd och sekretess
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sitt kunnande i ett yrkesprov genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i en verksamhetsmiljö inom branschen. Den studerande planerar och genomför ett kampanjevenemang. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.18. Arbete inom näthandel, 15 kp (107613)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig inför arbete inom näthandel

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- ser över användbarheten, visualiteten, kommersialiteten samt den tekniska uppbyggnaden för plattformen i olika miljöer för näthandel
- följer lagstiftningen för näthandel
- använder principerna för sökmotoroptimering
- följer rutinerna för garanti, reklamation och retur
- känner till principerna för användning av systemet för lagerhantering
- använder sitt yrkeskunnande samt sina kunskaper om produkt- och tjänsteutbudet i planeringen av innehållet
- planerar och schemalägger sitt arbete på ett ekonomiskt sätt

Arbete inom näthandel

Den studerande

- beaktar kraven på tillgänglighet för näthandeln
- kommunicerar med kunderna i miljön på nätet
- skapar aktuellt text- och bildinnehåll
- följer marknadsföringsstrategin för sociala medier och de grafiska anvisningarna i företaget
- följer bestämmelserna som gäller konsumentskydd
- följer anvisningarna om betalningsrörelsen och betalningstransaktioner i företaget
- tar emot kundrespons och förmedlar den vidare
- följer upp besökar- eller försäljningsdata i förhållande till de uppställda målen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer inom branschen
- känner till faktorer som inverkar på säkerheten för digitala plattformar
- bemöter kunder och medlemmar i arbetsgemenskapen enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningar om datasäkerhet, immateriella rättigheter, dataskydd och sekretess
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter genom att producera innehåll digitalt och betjäna kunderna i en miljö för näthandel. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.19. Produktion av innehåll för en digital miljö, 15 kp (107039)

Krav på yrkesskicklighet

Planering av innehåll för en digital miljö

Den studerande

- följer trender och fenomen inom innehållsproduktion i branschen
- tar reda på kundens eller målgruppens behov och önskemål
- tar del av kanalerna, reglerna och anvisningarna för innehållsmarknadsföring
- använder sitt eget yrkeskunnande i planeringen
- planerar för olika publikationskanaler ett innehåll som beaktar målgruppen och är estetiskt på hög nivå
- följer anvisningar om datasäkerhet, immateriella rättigheter, dataskydd och sekretess
- gör upp en arbetsplan

Produktion och testning av innehåll i en digital miljö

Den studerande

- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- producerar till en målgrupp och en vald publiceringskanal ett innehåll som är på en estetiskt hög nivå
- producerar innehåll med hänsyn till kunnande om etikett i digitala kanaler
- använder mångsidigt olika arbetsmetoder och verktyg
- färdigställer det digitala materialet estetiskt och tekniskt noggrant
- tar hänsyn till de grundläggande principerna för sökmotoroptimering
- följer principerna för hantering av en digital identitet
- förbereder publiceringen av det producerade innehållet i kanaler för innehållsmarknadsföring
- testar innehållen
- inhämtar nya följare till kanalerna för innehållsmarknadsföring
- följer arbetssäkerhetsanvisningar och -föreskrifter

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att planera, producera och testa digitalt material. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.20. Att utvecklas i yrket och skapa ett varumärke för sitt kunnande, 15 kp (107620)

Krav på yrkesskicklighet

Att planera utveckling i yrket och skapa ett varumärke för sitt kunnande

Den studerande

- kartlägger sina styrkor, mål och värderingar i yrket som stöd för att skapa sitt varumärke
- känner till sina utvecklingsområden med beaktande av sin målgrupp
- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- använder sina kunskaper om varumärkets betydelse i arbetslivet
- planerar helheter för tjänster eller produkter i enlighet med sitt varumärke
- använder sin kunskap om produkter i planeringen av helheter för tjänster eller produkter
- kartlägger målgruppens behov och beaktar konkurrenternas utbud

Att utvecklas i yrket och skapa ett varumärke för sitt kunnande

Den studerande

- använder kanaler i sociala medier för att skapa sitt varumärke i yrket
- presenterar sitt kunnande i yrket i kanaler för offentliga eller sociala medier
- använder sina nätverk för att utvecklas i yrket
- använder verktyg för artificiell intelligens för att utvecklas i yrket och för att skapa sitt varumärke
- samlar in respons i olika kanaler och behandlar responsen på ett korrekt sätt
- marknadsför sina helheter för tjänster och produkter i enlighet med sitt varumärke
- använder fackterminologi i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer inom branschen
- bemöter kunder och medlemmar i arbetsgemenskapen enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- beaktar faktorer som inverkar på säkerheten för digitala plattformar och arbetar på ett källkritiskt sätt
- följer anvisningar om datasäkerhet, immateriella rättigheter, dataskydd och sekretess
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sitt kunnande i ett yrkesprov genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i en verksamhetsmiljö inom branschen. Den studerande utvecklar sitt kunnande i yrket och skapar ett varumärke för sitt kunnande utifrån sina styrkor. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.21. Att arbeta med helheter för trendiga tjänster, 15 kp (107626)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig för helheter för trendiga tjänster

Den studerande

- söker information gällande yrket från olika informationskällor och bedömer hur tillförlitlig informationen är
- arbetar klädd enligt anvisningarna
- tar hand om sitt yttre samt sköter sin personliga hygien
- följer överenskomna tidsplaner och arbetstider och kommer överens om eventuella ändringar
- tar reda på kundens behov och önskemål
- känner till allergier, hudförändringar och andra eventuella kontraindikationer som är väsentliga för tjänsten
- planerar trendiga och aktuella helheter för tjänster med beaktande av kundens önskemål
- känner till den anatomi och fysiologi som är central för helheten för tjänsten
- använder den kunskap om hudens, hårets, hårväxtens och nagelns struktur som behövs för helheten för trendiga tjänster
- väljer produkter, arbetsverktyg och apparater som lämpar sig för kunden
- gör upp en tidsplan för arbetet inklusive förberedelser och avslutande arbeten

Att genomföra helheter för trendiga tjänster

Den studerande

- bemöter kunden på ett vänligt och individuellt sätt
- genomför en säljbar helhet för tjänster för kunden enligt planen
- beaktar kundens upplevelse under tjänsten
- rekommenderar produkter och tjänster som lämpar sig för kundens behov
- handleder kunden i användningen av hemvårdsprodukter
- tar reda på hur nöjda kunderna är med produkterna och tjänsterna
- använder fackterminologin inom hår- och skönhetsbranschen i enlighet med situationen

Arbete på ett säkert och ansvarsfullt sätt

Den studerande

- arbetar enligt bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer för hår- och skönhetsbranschen
- bemöter kunder och medlemmar i arbetsgemenskapen enligt principerna för jämställdhet och likabehandling
- följer anvisningarna gällande arbetssäkerhet och aseptik i sitt arbete
- ser till arbetsstället och arbetsverktygen
- hänvisar kunden vid behov till en expert inom en annan bransch
- följer anvisningarna för användning och säkerhet för produkter och apparater
- beaktar risker som hör till användning av strålning för sig själv och kunden
- följer bestämmelserna och anvisningarna om sekretess och dataskydd
- följer arbetsgemenskapens regler och rutiner
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar ekonomiskt
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och ekologi

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom praktiska arbetsuppgifter i en arbetsmiljö för inom hår- eller skönhetsbranschen. Den studerande utför helheter för trendiga tjänster för kunder. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.22. Planering av företagsverksamhet, 15 kp (106732)

Krav på yrkesskicklighet

Att söka fram och komma med idéer till möjligheter för affärsverksamhet

Den studerande

- kartlägger företag och kunder inom den bransch hen valt
- bedömer utifrån kartläggningen möjligheterna för affärsverksamhet
- förstår kraven på och betydelsen av hållbar utveckling för affärsverksamheten.

Att utveckla affärsidén och utarbeta en affärsverksamhetsplan

Den studerande

- utreder utvecklingsutsikterna för marknaden och konkurrenssituationen
- kartlägger affärsidéer och väljer den mest genomförbara av dem
- gör en plan över företagets funktioner
- beräknar intäkterna och kostnaderna för företagsverksamheten och planerar finansieringen
- beaktar verksamhetsområdets lagstiftning i planeringen.

Att skapa nätverk med intressentgrupperna

Den studerande

- väljer intressentgrupper som är centrala för verksamheten
- presenterar företagets verksamhetsmodell på ett kundorienterat sätt för en central intressentgrupp.

Att utarbeta dokumenten för grundandet av ett företag

Den studerande

- väljer en lämplig företagsform
- beräknar den nödvändiga finansieringen
- utreder de centrala dokumenten för grundandet av ett företag och utarbetar dem.

Utvärdering av styrkor och kunnandet

Den studerande

- kartlägger sina styrkor i att verka som företagare
- lyfter fram det kunnande hen behöver i företagsverksamheten.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter genom att på egen hand eller i grupp utarbeta en affärsverksamhetsplan för sin utvecklade affärsidé. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.23. Arbeta i ett företag, 15 kp (106733)

Krav på yrkesskicklighet

Att planera affärsverksamheten i ett företag

Den studerande

- inhämtar den information som behövs i planeringen av de olika delområdena i företagets affärsverksamhet
- gör en kundorienterad åtgärdsplan och preciserar företagets mål
- gör upp budgetar och en finansieringsplan och är medveten om företagarens ställning
- identifierar de centrala riskerna med företagsverksamhet
- förstår kraven på och betydelsen av hållbar utveckling för affärsverksamheten.

Att skapa samarbetsnätverk som främjar affärsverksamheten

Den studerande

- skaffar centrala samarbetspartner för affärsverksamheten
- kommer överens om samarbetet med samarbetspartnerna
- ingår vid behov samarbetsavtal och beaktar ansvar och skyldigheter.

Att utöva företagsverksamhet

Den studerande

- utövar företagsverksamhet på egen hand eller som del av ett samarbetsnätverk
- sköter det delområde av affärsverksamheten som man kommit överens om
- löser på ett kundorienterat sätt problemsituationer som gäller företagets verksamhet
- följer verksamhetsområdets lagstiftning.

Att utvärdera och utveckla verksamheten i ett företag

Den studerande

- sätter upp mål för sin verksamhet i enlighet med företagets strategiska mål
- ger konstruktiva och motiverade förslag på utveckling av företagets verksamhet och beaktar kvalitets- och kostnads mål
- beaktar i sina planer kundernas och intressentgruppernas förväntningar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter genom att utöva företagsverksamhet. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov, kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.24. Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp (106730)

Krav på yrkesskicklighet

Utveckling av kunnandet

Den studerande

- utvärderar sitt eget kunnande och identifierar sina styrkor och utvecklingsområden samt ger motiveringar
- utarbetar en utvecklingsplan för sin egen del, så att den stöder utvecklingen till spetskompetens inom branschen
- utvecklar sitt kunnande och sitt sätt arbeta utifrån respons
- arbetar i föränderliga situationer
- arbetar långsiktigt genom att utveckla sitt arbete
- arbetar som en del av teamet och delar med sig av sitt kunnande till de andra.

Arbete med uppgifter som kräver spetskompetens inom branschen

Den studerande

- väljer arbetsmetoder, arbetsredskap och material samt använder dem i förändringssituationer
- provar nya arbetsmetoder i sitt arbete
- inhämtar och tillämpar den information som behövs i arbetet
- arbetar kostnadseffektivt och så att det främjar företagets resultat
- främjar användningen av nya arbetssätt och -metoder i arbetsgemenskapen
- stärker och skapar nya kundkontakter
- följer arbetarskyddsbestämmelserna och -anvisningarna i sitt arbete.
- förutser risker och meddelar om riskfaktorer i arbetet
- säkerställer kundsäkerheten
- arbetar ergonomiskt riktigt och ser till sin arbetsförmåga
- håller sin arbetsmiljö ren och snygg.

Att beakta kvalitetskraven

Den studerande

- sätter upp sina mål och planerar sitt eget arbete och sin tidsplan på ett realistiskt sätt
- arbetar enligt företagets eller organisationens kvalitetskrav
- upptäcker avvikelser i kvaliteten och söker lösningar till dem
- arbetar enligt företagets och organisationens principer för hållbar utveckling.

Arbete i nätverk inom branschen

Den studerande

- kommunicerar med kunderna och i arbetsgemenskapen på svenska eller finska och på minst ett främmande språk
- känner till de centrala nationella och internationella nätverken inom branschen
- använder sig av nätverken i sitt arbete.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att utföra krävande arbetsuppgifter inom den egna branschen. Kunnandet kan också visas i nationella och internationella tävlingssituationer eller i träning inför tävlingssituationerna. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Avvikelse från kraven på yrkesskicklighet eller en anpassning av bedömningen är inte möjliga i denna examensdel.

2.25. Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp (106735)

Krav på yrkesskicklighet

Att utreda utgångspunkterna för klimatförändringen

Den studerande

- förstår klimatförändringen som fenomen och hur människans verksamhet påverkar den samt behovet av lösningar
- känner till särdragen i den finländska verksamhetsmiljön gällande begränsningen av klimatförändringen och anpassningen till den
- känner till centrala faktorer som inverkar på klimatförändringen inom den egna branschen
- känner igen sätt att begränsa klimatförändringen och anpassa sig till den i sitt eget arbete.

Att presentera effekter och lösningar på klimatförändringen

Den studerande

- utreder vilken klimatpåverkan organisationens verksamhet, produkt eller tjänst har
- föreslår och tar fram idéer till praktiska lösningar för att begränsa klimatförändringen och anpassa sig till den
- bedömer och jämför genomförbarheten och ekonomin i de påtänkta klimatlösningarna
- föreslår praktiskt genomförbara och motiverade lösningar för utvecklingen av sitt eget arbete, verksamheten i arbetsgemenskapen och produkter eller tjänster som minskar klimatpåverkan.

Att stöda verksamhet med ansvar för klimatet

Den studerande

- informerar om klimatlösningar i sin arbetsgemenskap
- organiserar verksamhet, genom vilka man utvecklar klimatmedvetenhet och klimatfrågor i arbetsgemenskapen
- inspirerar med sin egen verksamhet andra till klimatansvar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta på ett klimatansvarigt sätt i sin egen bransch. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.26. Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp (106734)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig för arbete i en internationell arbetsmiljö.

Den studerande

- söker information om och bekantar sig med en internationell arbetsmiljö och den kommande arbetsuppgiften
- bekantar sig med kulturen och samhället i länder som är relaterade till arbetsuppgiften
- sköter de arrangemang och dokument som behövs i internationella arbetsuppgifter
- tar reda på och kommer överens om målen och innehållet för arbetsuppgiften
- tar i beaktande de krav, behov och tidtabell som arbetsmiljön och -uppgiften förutsätter.

Interaktion i en internationell arbetsmiljö

Den studerande

- fungerar i växelverkan med en internationell arbetsgemenskap och med internationella kunder
- använder branschens centrala ordförråd på ett främmande språk
- delar med sig av sitt kunnande i en internationell arbetsmiljö
- använder olika kommunikationskanaler på ett ansvarsfullt sätt
- fungerar med människor från olika kulturella bakgrunder
- fungerar enligt arbetskulturen.

Att arbeta i en internationell miljö

Den studerande

- följer gemensamt överenskomna arbetstider och arbetssätt
- fungerar flexibelt i olika situationer
- följer författningar och anvisningar relaterade till arbetsuppgiften
- beaktar risker i samband med hälsa och säkerhet
- fungerar på ett ansvarsfullt och etiskt sätt
- fungerar på ett sätt som främjar jämställdhet och jämlikhet.

Att använda och dela det internationella kunnande

Den studerande

- bedömer betydelsen av det kunnandet som hen förvärvat i internationella uppgifter för sin karriär
- använder sig av sitt internationella kunnande i arbetet
- utvärderar hur arbetsmetoder och verksamhetskulturer i länder i samband med arbetsuppgiften inverkar på hur smidigt arbetet sker och på slutresultatet
- delar med sig av sitt internationella kunnande i arbetsgemenskapen.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter genom att arbeta i en internationell arbetsmiljö eller i ett projekt utomlands eller hemma. Till de delar den yrkesskicklighet som examensdelen förutsätter inte kan bedömas utifrån yrkesprovet, kompletteras påvisandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.27. Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp (106731)

Krav på yrkesskicklighet

Att verka som kontaktperson

Den studerande

- sätter sig in i examensgrunderna inom den egna branschen och förstår kopplingen mellan arbetsuppgifterna och examensgrunderna
- sätter sig in i arbetsfördelningen mellan utbildningsanordnaren och arbetsplatsen i anordnandet av yrkesutbildning
- utreder möjligheterna att ordna utbildning och yrkesprov på arbetsplatsen
- informerar om anordnandet av yrkesutbildning på arbetsplatsen tillsammans med utbildningsanordnaren
- arbetar i interaktion med olika studerande och arbetstagare.

Förberedelse inför handledningssituationer

Den studerande

- sätter sig in i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet som gäller den studerande som handleds
- deltar i planeringen av förvärvandet av kunnande på arbetsplatsen
- deltar i introduktionen av arbetarskydd, arbetsplatsens instruktioner och rutiner för den studerande som handleds
- planerar handledningen av och tidsplanen för den studerande
- följer med olika handledningssituationer
- använder digitala verktyg på ett ändamålsenligt sätt
- utvärderar sin egen handledningskompetens och preciserar sina utvecklingsbehov.

Respons på utvecklingen av kunnandet

Den studerande

- jämför det förvärvade kunnandet med de uppställda målen
- ger konstruktiv respons på utvecklingen av kunnandet
- beaktar i responsen de studerande som är i behov av särskilt stöd samt studerande från olika språk- och kulturgrupper.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att verka som kontaktperson på arbetsplatsen och öva och förbereda sig inför handlednings- och responsituationer. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.28. Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig utbildning), 11 kp (106727)

I svenskspråkig utbildning har kunnande i kommunikation och interaktion en omfattning på 12 kompetenspoäng.

Delområdet kommunikation och interaktion på modersmålet ska avläggas och undervisas, så att modersmålet är svenska, finska eller samiska enligt utbildningsanordnarens undervisnings- och examensspråk. Delområdet kommunikation och interaktion på modersmålet kan enligt den studerandes beslut avläggas och undervisas även i form av svenska eller finska som den studerandes andraspråk, romani, teckenspråk eller något annat språk som är den studerandes modersmål om utbildningsanordnaren erbjuder denna möjlighet.

Kommunikation och interaktion på modersmålet, svenska

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och grupsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- behärskar skriftspråkets normer
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, samiska

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer på samiska

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och grupsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de texter och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter på samiska

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter med anknytning till den egna branschen och arbetslivet
- känner till praxis inom skriftspråket
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter på samiska

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, romani

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer på romani

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och grupsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter på romani

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- behärskar skriftspråkets normer
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter på romani

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, teckenspråk

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att i olika kommunikationssituationer använda teckenspråk

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och grupsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda teckenspråkiga texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån presentationer och vad hen sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika teckenspråkiga texter

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- producerar texter enligt strukturen i teckenspråket
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Kännedom om det svenska teckenspråket samt former och betydelse av litteratur på teckenspråket

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika genrer av litteratur på teckenspråket
- ser på och analyserar texter på teckenspråk.

Att tolka och producera olika tecknade texter

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar teckenspråkiga texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på tecknade texter
- redigerar sina teckenspråkiga texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, svenska för teckenspråkiga

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer på svenska genom att vid behov använda tolk

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och gruppsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört eller fått tolkat, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter på svenska genom att vid behov använda tolk

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- använder huvudsakligen språkets grundstrukturer
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer genom att vid behov använda tolk samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, studerandes eget modersmål

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer på sitt eget modersmål

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och gruppsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter på sitt eget modersmål

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- behärskar skriftspråkets normer
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter på sitt eget modersmål

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kunnande och interaktion på modersmålet, svenska som andraspråk

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och grupsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället
- utvecklar målmedvetet sina kunskaper i svenska.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- använder huvudsakligen språkets grundläggande strukturer
- använder skriftspråkets normer på ett ändamålsenligt sätt
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser svensk litteratur.

Att tolka och producera olika texter

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter

- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på det andra inhemska språket, finska

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att använda det finska språket i muntliga och skriftliga kommunikationssituationer

Den studerande

- använder sina färdigheter i finska muntligt och skriftligt i olika slags kommunikationssituationer
- uttrycker sig ändamålsenligt med beaktande av situation och i växelverkan med andra
- analyserar, tolkar och producerar texter och instruktioner
- fördjupar sin uppfattning om de egna färdigheterna i finska och utvecklar sina strategier för språkstudier.

Att söka och använda information från olika finskspråkiga källor

Den studerande

- söker information från olika källor på finska
- granskar kritiskt och använder olika typer av informationskällor på ett mångsidigt sätt i sin kommunikation.

Att förstå betydelsen av att kunna finska i situationer och sammanhang som anknyter till arbetslivet

Den studerande

- förstår betydelsen av det finska språket i vardagen och inom arbetslivet
- utvecklar sina färdigheter i finska i olika slags kommunikationssituationer med anknytning till arbetsliv.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att diskutera och argumentera målinriktat och ändamålsenligt

Den studerande

- tar aktivt del av diskussioner
- uttrycker, formulerar och motiverar sina åsikter i växelverkan med andra
- värdesätter och tar andras åsikter i beaktande i diskussion.

Att tolka och producera texter som anknyter till arbetsliv

Den studerande

- uttrycker och tolkar texter som anknyter till det egna yrkesområdet
- producerar ändamålsenliga texter som behandlar den egna inriktningen och yrkesområdet.

Att utveckla strategier för språkstudier

Den studerande

- utvecklar sina färdigheter för språkstudier och lär sig att använda ändamålsenliga hjälpmedel för studierna och för att utveckla sina kunskaper.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på ett främmande språk

Obligatoriska mål för kunnandet, 3 kp

Att använda ett främmande språk i olika kommunikationssituationer

Den studerande

- klarar av muntliga kommunikationssituationer
- producerar texter som behövs i kommunikationen
- diskuterar om sina arbetsuppgifter
- producerar texter som gäller branschen
- tolkar texter som gäller branschen
- utvärderar och utvecklar sin språkkunskap.

Att skaffa information från olika källor på främmande språk

Den studerande

- letar från olika källor efter information på ett främmande språk som behövs för verksamheten
- utvärderar och väljer information utifrån ändamålsenlighet, tillförlitlighet och aktualitet.

Att fungera i en miljö med språklig och kulturell mångfald

Den studerande

- känner till hur språket och kulturen hen studerar påverkar kommunikationssituationer
- kommunicerar i en flerspråkig och mångkulturell miljö
- bemöter människor jämlikt och med högaktning.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Kommunikation på ett främmande språk i arbetslivssituationer

Den studerande

- klarar av många olika kommunikationssituationer som gäller arbetet
- uttrycker sig på det sätt som situationen kräver.

Att fungera som en aktiv medborgare i olika samband på främmande språk

Den studerande

- fungerar som en aktiv medborgare genom att använda det främmande språket
- kommunicerar på ett främmande språk i arbetet och i vardagen och förstår sina rättigheter och skyldigheter
- beaktar i sin verksamhet de centrala dragen i olika kulturer.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Verksamhet i den digitala miljön

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Val och användning av utrustning för informations- och kommunikationsteknik

Den studerande

- väljer utrustning och applikationer som är lämpliga för användningsändamålet
- använder ändamålsenliga digitala apparater.

Användning av digitala tjänster och applikationer

Den studerande

- söker, hanterar och delar information i olika former
- bedömer om det digitala innehållet är säkert
- använder de vanligaste applikationerna för textbehandling, kalkylprogram och presentationsgrafik
- använder ändamålsenliga digitala tjänster och applikationer i sina arbetsuppgifter.

Att arbeta ansvarsfullt och säkert

Den studerande

- iakttar anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- skyddar sina personliga uppgifter och sin integritet
- känner igen de vanligaste cyber- och datasäkerhetshoten
- använder meddelandetjänster och sociala medier på ett ansvarsfullt sätt
- använder och delar digitalt innehåll och beaktar upphovsrätten
- känner till hur användning av digitala apparater och applikationer påverkar hälsan och välbefinnandet.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att använda digitala miljöer och applikationer

Den studerande

- identifierar de sociala nätverk som är centrala för arbetet
- använder plattformar och tjänster för att arbeta gemensamt
- bygger upp en professionell identitet på nätet.

Att producera och dela digitala innehåll

Den studerande

- producerar och delar digitalt innehåll på ett ansvarsfullt sätt i yrkesrelaterade nätverk
- använder eller bearbetar innehåll och beaktar användar- och upphovsrättigheter.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Konst och kreativt uttryck

Obligatoriska mål för kunnandet, 1 kp

Förstår kulturens och konstens betydelse för välbefinnandet

Den studerande

- använder olika former av kultur och konst i sitt arbete
- känner igen exempel på lokal och nationell kultur och konst
- förstår hur konst och kultur påverkar välbefinnandet.

Uttrycker sig själv genom konst och kreativt uttryck

Den studerande

- utvecklar sitt eget kreativa uttryck
- uttrycker sig själv genom konst och kreativt uttryck självständigt eller tillsammans med andra.

Uttrycker sig kreativt genom att skriva

Den studerande

- provar på olika metoder för kreativt skrivande
- använder olika fiktiva texter i sitt skrivande
- använder skönlitteratur som stöd för sitt arbete.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Observerar och samlar information om kulturmiljön och fenomen i den

Den studerande

- observerar sin kulturmiljö
- samlar information om fenomen i sin kulturmiljö ur ett fritt valt perspektiv.

Planerar och provar att genomföra ett verk, en produkt eller en tjänst genom kreativt uttryck

Den studerande

- planerar ett verk, en produkt eller en tjänst genom metoder för kreativt uttryck
- provar att genomföra ett verk, en produkt eller en tjänst genom kreativt uttryck.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

2.29. Kunnande i matematik och naturvetenskaper, 6 kp (106728)

Matematik och tillämpad matematik

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Grundläggande matematik i arbetslivet och vardagen

Den studerande

- utför grundläggande räkneoperatiner med heltal, decimaltal och bråktal
- räknar procenträkning
- utför beräkningar i ekonomisk matematik (inkomster, utgifter, placeringar, lån och skatter)
- omvandlar måttenheter
- löser förstgradsekvationer
- utför de vanligaste area- och volymeräkningarna
- räknar med skala
- använder geometrin i en rätvinklig triangel för att lösa praktiska problem.

Att använda logisk slutledningsförmåga, matematiska metoder och hjälpmedel för att lösa matematiska problem

Den studerande

- beskriver enkla problem genom förstgradsekvationer och ofullständiga andragradsekvationer, löser dem och tolkar resultaten
- använder räknare, kalkylprogram och andra hjälpmedel för att lösa problem
- söker från tabeller och grafer information som behövs för att lösa problem
- hanterar och konkretiserar statistiskt material
- fastställer och tolkar nyckeltal (medelvärde, typvärde och median) i statistiskt material
- observerar samband mellan storheter samt proportionaliteter.

Att bedöma resultatens korrekthet och storleksordning samt den använda lösningsmetoden

Den studerande

- kontrollerar att beräkningarna är riktiga
- kontrollerar att resultatets enhet och siffernoggrannhet är logiska
- bedömer om lösningsmetoden som användes är ändamålsenlig.

Att utvärdera matematiskt kunnande och identifiera dess betydelse

Den studerande

- identifierar sina egna styrkor samt utvecklingsområden i sitt matematiska kunnande
- förstår matematikens betydelse som arbetsredskap i arbets- och vardagslivet.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att lösa matematiska problem genom slutledningar, ekvationer och grafer

Den studerande

- använder andragradsekvationer, ekvationspar, tabeller och grafer för att lösa matematiska problem
- känner igen en exponentiell modell och löser enkla exponentialekvationer
- använder trigonometri med rät- och snedvinkliga trianglar för att lösa matematiska problem.

Att inhämta, gruppera och tolka matematisk information

86

Den studerande

- använder statistik, tabeller och grafiska framställningar för att identifiera och jämföra matematisk information
- känner till begreppet normalfördelning och hur ett normalfördelat material framställs grafiskt
- samlar in, grupperar och analyserar tabeller och grafisk information från olika källor.

Att producera information utifrån statistiskt material samt beräkning av sannolikheter

Den studerande

- tar fram och tolkar lägesmått och standardavvikelse samt väntevärden för en diskret fördelning utifrån statistiskt material
- förstår betydelsen av sannolikhetsberäkningar och beräknar klassiska sannolikheter.

Att bedöma lösningarnas riktighet och resultatens storleksordning

Den studerande

- kontrollerar att matematiska lösningar är riktiga
- bedömer storleksordningen av matematiska resultat.

Att tillämpa ekonomisk matematik

Den studerande

- gör kostnads- och lönsamhetsjämförelser
- drar slutsatser utifrån kostnads- och lönsamhetsjämförelserna.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Fysikaliska och kemiska fenomen och tillämpning av dem

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att identifiera beroendeförhållanden mellan fysikaliska begrepp och storheter samt utföra räkneoperationer

Den studerande

- beskriver och förklarar vanliga fysikaliska fenomen (rörelse, kraft, energi, värme och elektricitet) med hjälp av centrala begrepp
- kopplar samman vanliga egenskaper och storheter som anknyter till fysikaliska fenomen
- löser enkla räkneuppgifter som anknyter till likformig rörelse och energi.

Att identifiera beroendeförhållanden mellan kemiska begrepp och storheter samt utföra räkneoperationer

Den studerande

- beskriver och förklarar vanliga kemiska fenomen (grundämnen och föreningar, blandningar, kemiska reaktioner och bindningar, oxidation och reduktion samt syror och baser) med kemiska begrepp
- kopplar samman vanliga egenskaper och storheter som anknyter till kemiska fenomen
- löser enkla räkneuppgifter som gäller substansmängd och koncentration.

Tillämpning av och kunnande inom kemi och fysik i arbetslivet och i vardagen

Den studerande

- förstår varför fysik och kemi behövs i vardags- och arbetslivet
- förstår vilka fysikaliska lagbundenheter och säkerhetsperspektiv som bör beaktas i vardags- och arbetslivet
- beaktar egenskaperna hos de kemiska ämnen som används i vardags- och arbetslivet samt eventuella miljörisker
- identifierar miljökonsekvenserna av fenomen och ämnen
- använder säkerhetsdatablad för kemikalier
- hanterar kemiska ämnen utan att orsaka fara för sig själv, andra eller miljön
- identifierar sina egna styrkor och utvecklingsområden i fråga om kunnandet i fysik och kemi.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att utföra experimentella mätningar och observationer av fysikaliska och kemiska fenomen

Den studerande

- utför experimentella mätningar och observerar fenomen inom mekanik och energi samt lagbundenheter med hjälp av lämpliga metoder och redskap
- utför experimentella mätningar och observerar kemiska fenomen och lagbundenheter som berör syror och baser, oxidation och reduktion samt organisk kemi med hjälp av lämpliga metoder och redskap.

Hantering av experimentella mätresultat och analys av observationer

Den studerande

- presenterar centrala mätresultat med tabeller och grafiska framställningar
- behandlar mätresultat med matematiska metoder och skapar modeller för observerade fenomen
- definierar eventuella felkällor i mätresultat och anger resultaten med lämplig noggrannhet
- bedömer tillförlitligheten hos mätresultat
- drar slutsatser utifrån mätresultat.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

2.30. Kunnande om samhälle och arbetsliv, 9 kp (106729)

Att verka i samhället och som medborgare

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att verka i det finländska samhället

Den studerande

- känner till medborgarnas grundläggande rättigheter och skyldigheter
- följer principerna om jämställdhet och likabehandling
- fungerar som en aktiv medborgare och använder mångsidiga påverkningssätt.

Att använda samhällets tjänster och att vara konsument

Den studerande

- känner till och kan använda samhällets tjänster
- känner till sina rättigheter och skyldigheter som konsument
- är en ansvarsfull konsument
- inhämtar den information hen behöver i konsumentfrågor.

Att planera den egna ekonomin och bedöma ekonomiska risker

Den studerande

- utvärderar och identifierar faktorer som påverkar den egna ekonomiska situationen
- följer upp sina inkomster och utgifter
- planerar inköp
- jämför olika finansieringsalternativ
- ställer upp personliga ekonomiska mål
- förutser riskfaktorer som påverkar den egna ekonomin i olika livssituationer.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att delta och påverka i samhället

Den studerande

- söker information om möjligheter till samhällelig påverkan
- följer det samhälleliga beslutsfattandet
- deltar i samhällelig påverkan.

Att bedöma branschens betydelse i samhället

Den studerande

- följer den samhälleliga diskussionen inom branschen
- bedömer branschens betydelse i samhället och dess framtidsutsikter.

Samhällsekonomin grunder och centrala aktörer

Den studerande

- följer de ekonomiska nyheterna
- förstår hur utvecklingen av den samhälleliga och ekonomiska situationen påverkar i allmänhet och i fråga om arbetsplatser och sysselsättning inom den egna branschen
- förstår samhällsekonomin grunder, grundläggande begrepp och centrala aktörer.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Att verka i arbetslivet

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att analysera situationen på arbetsmarknaden och behov av kunnande inom branschen

Den studerande

- analyserar situationen på arbetsmarknaden inom branschen
- känner till de centrala principerna i arbetsmarknadssystemet
- känner till de centrala yrkesmässiga nätverken inom branschen
- känner till det kunnande som krävs i olika arbetsuppgifter inom branschen.

Att ingå ett arbetsavtal med en arbetsgivare

Den studerande

- sätter sig in i den egna branschens arbetsvillkor och den centrala arbetslagstiftningen
- granskar innehållet i arbetsavtalet, vid behov med hjälp av en sakkunnig.

Att vara en del av en arbetsgemenskap

Den studerande

- följer de angivna arbetstiderna och de överenskomna verksamhetssätten samt arbetar flexibelt i olika situationer
- följer i sitt arbete anvisningarna om utseende och klädsel
- använder i sitt arbete ändamålsenliga skyddskläder och följer arbetarskyddsanvisningarna
- arbetar som en del av mångfaldig och mångkulturell arbetsgemenskap.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att vara medlem i en arbetsgemenskap

Den studerande

- identifierar sin egen roll som medlem i arbetsgemenskapen
- arbetar i enlighet med arbetsplatsens verksamhetskultur
- följer och utvecklar de överenskomna verksamhetssätten.

Att fungera i olika interaktions- och grupsituationer i arbetslivet

Den studerande

- fungerar konstruktivt i olika interaktionssituationer i arbetslivet
- utvecklar sina interaktionsfärdigheter utifrån respons
- fungerar i grupsituationer enligt sin egen arbetsuppgift och arbetsplatsens verksamhetskultur
- använder ändamålsenlig psykologisk kunskap för att främja det egna och arbetsgemenskapens välbefinnande.

Att utreda arbetsuppgifterna inom branschen på den nationella och internationella arbetsmarknaden

Den studerande

- söker självständigt information om arbetsplatser inom den egna branschen på den nationella och den internationella arbetsmarknaden
- hittar arbetsplatser som är lämpliga för hen själv på den nationella och den internationella arbetsmarknaden.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Färdigheter i studie- och karriärplanering

Obligatoriska mål för kunnandet, 1 kp

Att identifiera egna intressen, möjligheter och behov av stöd

Den studerande

- följer med sina framsteg i lärandet och i sitt förvärvande av kunnande samt identifierar eventuella behov av stöd
- identifierar sina intresseområden och möjligheter inom yrkesområdet
- tar reda på och identifierar sina styrkor, färdigheter och utvecklingsområden
- utvärderar sitt eget lärande och kunnande regelbundet.

Att göra val gällande den egna examen och karriären

Den studerande

- tar reda på alternativ som är lämpliga för hen själv och som stöder den egna karriärplanen genom att använda olika informationskällor och digitala handledningstjänster
- känner till uppbyggnaden av examen, de prestationer som krävs och de valmöjligheter som främjar placeringen i arbetslivet och den egna karriärplanen
- följer med hur avläggandet av examen framskrider
- använder ändamålsenliga lärmiljöer för förvärvandet av kunnande.

Att under avläggandet av examen inhämta information om olika möjligheter till vidareutbildning och om utbildningsutbud

Den studerande

- använder informationskällor, handledningstjänster och ansökningssystem för vidareutbildning och för att planera framtiden
- söker information om olika alternativ för vidareutbildning som är lämpliga för hen själv och utarbetar en karriärplan
- bekantar sig med inträdeskraven, ansökningsförfarandet och antagningskriterierna för vidareutbildning.

Förberedelser för att hitta ett arbete och presentera sitt kunnande under avläggandet av examen

Den studerande

- bekantar sig med de möjligheter och arbetsmiljöer som arbetslivet erbjuder samt kartlägger karriäralternativ som är lämpliga för hen själv
- synliggör sitt eget kunnande och sina styrkor då hen är arbetssökande och presenterar sitt kunnande på ett omfattande sätt
- söker arbetsplatser och använder olika ansökningssystem och ansökningsmetoder
- uppdaterar sin karriärplan med tanke på anställning.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Företagsamhet och företagarinriktad verksamhet

Obligatoriska mål för kunnandet, 1 kp

Att arbeta i enlighet med företagets mål

Den studerande

- förstår betydelsen av företagsverksamhet i samhället
- arbetar kundorienterat och ekonomiskt
- förstår betydelsen av sitt eget arbetssätt i arbetsgemenskapen.

Att utvärdera en affärsidé och möjligheterna att genomföra den

Den studerande

- framför en affärsidé med beaktande av kundernas behov
- finner de centrala tjänster och informationskällor som stöder grundande av ett företag
- tar reda på vilka nätverk som behövs för att genomföra affärsidén
- bedömer de ekonomiska förutsättningarna för att genomföra en affärsidé
- bedömer sina färdigheter att verka som företagare
- utreder risker och möjligheter i affärsverksamheten.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Upprätthållande av arbetsförmågan och välbefinnandet

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att ta vara på sin hälsa och funktionsförmåga

Den studerande

- söker mångsidig information om hälsan i sin åldersklass och om möjligheterna att främja sin egen hälsa och funktionsförmåga
- utarbetar en mångsidig plan för främjande av sin egen hälsa och sitt eget välbefinnande som uppdateras enligt situationen, och som beaktar betydelsen av motion, näring, återhämtning, sömn, psykiskt välbefinnande, nikotinfrihet och drogfrihet, sexuell hälsa och mänskliga relationer för upprätthållandet av studie- och arbetsförmågan
- främjar aktivt sin hälsa och sitt välbefinnande, och utvärderar realistiskt även utifrån respons hur planen förverkligats och hur målen uppnåtts.

Att utvärdera verksamhetsmiljön samt säkerhet och sundhet i verksamheten

Den studerande

- följer de överenskomna anvisningarna för säkerhet och hälsofrämjande tillsammans med andra och bedömer eventuella behov av att utveckla sitt arbetssätt
- främjar sin arbetsförmåga och beaktar i sitt arbete belastningsfaktorerna i yrket på ett mångsidigt sätt
- tar reda på hur ergonomi inverkar på arbetsförmågan i olika arbetsmiljöer.

Att främja studie- och arbetsförmågan samt välbefinnandet genom motion

Den studerande

- söker mångsidig information om fördelarna med och kraven på motion för hälsan samt studie- och arbetsförmågan och beaktar informationen i sin plan för främjande av den fysiska funktionsförmågan och beaktar också de branschspecifika kraven på att upprätthålla sin studie- och arbetsförmåga
- utvecklar de fysiska egenskaper och ergonomiska färdigheter som krävs för studie- och arbetsförmågan
- rör på sig och gör sitt bästa i alla motionssituationer för att främja sin studie- och arbetsförmåga.

Att förebygga olyckor och att ge första hjälp

Den studerande

- är försiktig och förebygger olyckor
- ger första hjälpen och tillkallar ytterligare hjälp i rätt tid
- förhindrar genom sitt agerande uppkomsten av fler olyckor.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att upprätthålla och främja arbetsförmågan och välbefinnandet genom motion

Den studerande

- följer, utvärderar och upprätthåller sin fysiska funktionsförmåga samt deltar aktivt i motionssituationer genom att främja principerna för rent spel
- tillämpar mångsidigt de motoriska grundfärdigheter och färdigheter i motionsgrenar som behövs för att motionera
- utvärderar välgrundat sin kapacitet och kraven på arbetsförmåga i förhållande till sin funktionsförmåga

Att främja gemenskapen i läroanstalten och de studerandes välbefinnande och delaktighet

Den studerande

- deltar aktivt som medlem i en studerandegrupp samt planerar och deltar i motions- och andra aktiviteter samt evenemang som de studerande ordnar på ett sätt som främjar välbefinnandet och delaktigheten

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Främjande av hållbar utveckling

Obligatoriska mål för kunnandet, 1 kp

Principerna för hållbar utveckling

Den studerande

- känner till de centrala målen för ekologiska, ekonomiska, sociala och kulturella aspekter av hållbar utveckling och hur dessa påverkar varandra
- förstår betydelsen av människans verksamhet på klimatförändringen
- förstår naturens mångfald och identifierar nödvändigheten av hållbar användning av naturresurser på nationell och global nivå
- identifierar i sitt eget liv och i arbetet riktlinjerna för hållbar utveckling.

Kolneutralitet och cirkulär ekonomi

Den studerande

- förstår principerna för kolneutralitet och cirkulär ekonomi
- identifierar energi- och materialeffektiviteten för en produkt eller tjänst.

Etiska aspekter i verksamheten

Den studerande

- identifierar etiska val som ingår i arbetet
- utvärderar egna och andras lösningar ur etisk synvinkel.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att bedöma hållbar utveckling

Den studerande

- bekantar sig med arbetsplatsens eller branschens verksamhet med tanke på hållbar utveckling
- bedömer faktorer som påverkar hållbar utveckling på arbetsplatsen eller inom branschen
- ger förslag i fråga om utvecklingsbehov gällande hållbar utveckling.

Planering av verksamhetssätt för hållbar utveckling

Den studerande

- fastställer mål för främjande av hållbar utveckling och lösning av problem på arbetsplatsen eller inom branschen
- väljer metoder och verksamhetssätt som främjar hållbar utveckling
- schemalägger uppgifter och fastställer resurser
- planerar det samarbete som behövs.

Att fungera som en aktiv aktör inom hållbar utveckling

Den studerande

- genomför verksamhetssätt för hållbar utveckling på arbetsplatsen eller inom branschen
- visar exempel inom hållbar utveckling och uppmuntrar andra att arbeta för hållbar utveckling
- informerar om behov av förändring i verksamhetssätten.

Att bedöma framgångarna i verksamhet för hållbar utveckling

Den studerande

- bedömer hur verksamhetssätten eller produkterna har förändrats på arbetsplatsen eller inom branschen

- presenterar utvecklingsbehov för främjande av hållbar utveckling i framtiden.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

3. Kompetensområdet för hårbranschen

Barberare-frisörer som avlagt kompetensområdet för hårbranschen inom grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen har den yrkesskicklighet som behövs för att genomföra hårklippningar, färgnings- och strukturbehandlingar samt frisyrrer med mångsidiga tekniker.

Barberare-frisörer arbetar i frisörsalonger antingen som företagare eller som anställda. De kan också arbeta med produktförsäljning och utbildning hos importörer och i varuhus.

4. Kompetensområdet för skönhetsvård

Kosmetologer som avlagt kompetensområdet för skönhetsvård inom grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen har den yrkesskicklighet som behövs för att ge kunder ansiktsbehandlingar, fot- och handvård och kan ge kunder handledning om hudvård och användning av produkter.

Kosmetologer arbetar till exempel i skönhetssalonger, badanläggningar, servicehus och hotell samt på kosmetikavdelningar i fartyg eller varuhus, antingen som företagare eller anställda. Kosmetologer kan också arbeta med försäljning och utbildning.

5. Kompetensområdet för kosmetikrådgivning

Kosmetikrådgivare som avlagt kompetensområdet för kosmetikrådgivning inom grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen kan handleda och ge råd till kunder i hud- och hårvård samt i användningen av produkter samt sälja kosmetikprodukter som lämpar sig för kundernas behov.

Kosmetikrådgivarna arbetar till exempel på kosmetikavdelningar i varuhus, på fartyg och flygfält, i apotek eller med försäljning och utbildning hos importörer. Kosmetikrådgivarna är i allmänhet anställda, men kan också vara företagare.

6. Bilaga 1. Värdegrund

Det kunnande som yrkesutbildningen ger utvecklar individerna, arbetslivet och samhället. Yrkesutbildningen ger individer och gemenskaper färdigheter att fatta beslut som grundar sig på etisk och kritisk reflektion, kunskap och förmåga att sätta sig in i andras position.

Yrkesutbildningen främjar jämlikhet och likabehandling samt välmående och demokrati. Respekt för de mänskliga rättigheterna, tolerans, olikhet och kulturell mångfald ses som en rikedom och de utgör en del av utbildningen. Öppenhet skapar trygghet och förtroende.

Yrkesutbildningen grundar sig på arbetslivets kompetensbehov och erbjuder olika sätt att utveckla kunnandet utgående från den studerandes behov och livssituation. Förändringar i verksamhetsmiljöerna innebär även förändringar i yrkena och den enskilda individens ansvar för utvecklingen av sitt kunnande ökar. Yrkesutbildningen svarar på ett flexibelt och effektivt sätt på förändringar i kompetensbehoven hos individerna, arbetslivet och samhället.

I yrkesutbildningen förstår man nödvändigheten av en hållbar livsstil och man bygger kompetensbasen på en ekonomi som främjar välmåendet både för miljön och medborgarna. Yrkesutbildningen ökar förståelsen för en hållbar användning av naturresurserna, begränsningen av klimatförändringen och anpassningen till den samt för bevarandet av naturens mångfald. Ett säkert arbete, en företagande attityd och hantering av ekonomin utgör en del av yrkesskickligheten. Internationaliseringen och det globala ansvaret ökar.

Värdegrunden genomförs i verksamhetskulturen, förvärvandet och påvisandet av kunnandet samt i lärmiljöerna inom yrkesutbildningen.

7. Bilaga 2. Lov och behörigheter

Ett krav i examen är att den studerande avlägger de behörigheter och lov som författningar och arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet förutsätter.